

ipsam B. Ægidii ecclesiam turres novas instruxit et instruit. Horum scelerum vos et conscios et actores fratres B. Ægidii conqueruntur. Pro his igitur omnibus vos ad satisfactionem debitam litteris presentibus invitamus, usque ad proximæ Quadragesimæ initium coram fratre nostro Narbonensi archiepiscopo, ipsius et cæterorum fratrum iudicio iustitiam faciatis. Alioquin ex tunc et terram vestram a divinis officiis, præter infantium baptismum et morientium pœnitentiam interdiciamus, et vos excommunicationis illius, cui sponte admisti estis, vinculis astrictos denuntiamus, quoniam et sacrilegii rei estis, et Bertrannus, cui vos socios exhibuistis, non solum propter monasterii et supradictæ villæ invasionem, verum etiam propter uxoris repulsam et multiplicata adulteria, excommunicationis vinculo tenetur astrictus.

Datum II Nonas Februarii.

CCII.

Ad Ricardum Narbonensem archiepiscopum et comprovinciales episcopos. — Narrat Bertranni Tolosani comitis adulteria et illata monasterio. S. Ægidii damna, et hortatur ut cæteros ab auxilio et communione ipsius et sociorum ejus compescant.

(Anno 1107, Febr. 4.)

[D. BOUQUET, *Récueil*, XV, 55.]

PASCHALIS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus et coepiscopis, RICARDO Narbonensi, RAIMUNDO Meticensi, RAIMUNDO Nemausensi, et cæteris comprovincialibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Non solum vobis qui prope estis, sed etiam his qui longe sunt, notissimum est qualiter Bertrannus comes propter uxorem objectam et multiplicia adulteria jam diu excommunicationi subjectus est. Illius etiam anathematis vinculis compeditur, quo Raimundus egregiæ memoriæ comes in Nemausensi concilio a sanctæ memoriæ Urbano II papa seipsum et hæredes suos excommunicari fecit, si ullo unquam tempore in B. Ægidii villa et ejus monasterio quidquam præter abbatis voluntatem usurpare præsumeret. Quoties etiam id ipsum Bertrannus comes juraverit, vos scire credimus. Nuper autem, non solum villam, sed etiam ipsum monasterium violenter, quosdam capiens, quosdam vulnerans, sic monachos exturbavit, monasterii res et oblationes arripuit, ædificia dissipavit, et in servorum Dei habitacula meretrices induxit: ad hæc super ipsam B. Ægidii ecclesiam turres novas instruxit et instruit. Cujus instructionis ædificium Jherichontino anathemate condemnamus, ut et qui ulterius ædificare, et qui ædificatum retinere tentaverint, perpetua maledictione multentur. Sane vestram prudentiam litteris presentibus per apostolicæ sedis obedientiam excitamus, ut ad corrigenda et cohibenda hæc sollicitius insistatis. Nos siquidem pro his sceleribus Willelmum de Sabrano, Hemenonem fratrem ejus, Raimundum de Medenas, Harbertum de Monte Claro, Ricardum de Clareto, Dalmatium de Rocca Maura, tanquam Bertranni consiliarios et sacrilegii hujus

auctores, ad satisfaciendum coram fraternitate vestra nostris litteris evocavimus; quod nisi ad proximæ Quadragesimæ initium peregerint, extunc et eorum terram a divinis officiis interdiciamus, et tam sacrilegii vos quam excommunicationis supradictæ, cui sponte admisti sunt, vinculis astrictos denuntiamus. Cæteros etiam ab ejusdem Bertranni auxilio et communione compescite, nisi se a malis tantis et novæ illius ædificationis vindicatione compescat. Interea dominatus ejus terram a divinis officiis, præter infantium baptismum et morientium pœnitentias, interdiciamus; et quocunque in loco ipse manserit, nullatenus, quandiu illuc moratus fuerit, divina celebrentur officia.

Datum II Nonas Februarii.

CCIII.

ad clericos Augustenses. — Illos in gratiam rediisse cum Herimanno episcopo gaudet.

(Anno 1107, Febr. 6.)

[MANSI, *Concil.*, XX, 1215.]

PASCHALIS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Augustensis Ecclesiæ clericis, salutem et apostolicam benedictionem.

Post impetitionem quam super episcopo vestro fecistis, dilectionis vestræ litteras suscepimus, in quibus, quia pacem et concordiam cum eodem episcopo vos habere nobis significastis, lætati sumus, si eandem concordiam gratis factam fuisse consisterit. Nos tamen constitutum terminum expectamus, ut quidquid æquitas dictaverit, auxiliante Domino, exsequamur.

Datum octavo Idus Februarii.

CCIV.

Ad Hugonem abbatem Cluniacensem. — Confirmat Cluniacensium jura et possessiones.

(Anno 1107, Febr. 8.)

[MANSI, *Concil.*, XX, 1059.]

PASCHALIS episcopus, servus servorum Dei, reverendissimo fratri HUGONI Cluniacensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Religioni vestræ per omnipotentis Dei gratiam sedis apostolicæ benignitas gratulatur. Quoniam plerisque in locis, largiente Domino, per vestræ sollicitudinis studium, ubi nulla fuerat instituta, ubi defecerat per Galliarum partes, est restituta religio. Eapropter, sicut ab ipsis cœnobii vestri primordiis, ita largiente Domino usque in finem, vos tanquam charissimos filios apostolicæ sedis tuetur auctoritas. Omnia igitur ad vestrum cœnobium pertinentia, sicut a prædecessoribus nostris munita sunt, ita et nos auctoritate apostolicæ sedis munimus. In quibus ea propriis exprimenda duximus vocabulis, quæ temporibus nostris per Dei gratiam acquisita, et vestri regiminis dispositioni subjecta noscuntur.

(Enumerantur. Tum:)

Hæc nimirum omnia vestro cœnobio, tanquam membra capiti adhærentia, nos in perpetuum sub jure ac regimine tam tuo quam successorum tuo-

rum persistere, præsentis paginæ assertione sancimus. Nec ulli omnino hominum liceat hæc vestræ subjectioni subtrahere, et a Cluniacensis monasterii jure quibuslibet occasionibus alienare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc constitutionis nostræ paginam sciens, etc., *ut in aliis quibusdam epistolis.*

Ego Paschalis, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum apud villam Sancti Hippolyti, per manum Joannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vi Idus Februarii, indict. xv, Incarnationis Dominicæ anno 1106, pontificatus autem domni Paschalis II anno VIII.

CCV.

Confirmatio ecclesiarum et possessionum monasterii Athanacensis facta abbati Gauceranno.

(Anno 1107, Febr. 12.)

[*Gall. Christ.*, IV, 13.]

PASCHALIS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GAUCERANNO Athanacensis monasterii abbati ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ad hoc in apostolicæ sedis regimen, Domino disponente, promoti conspicimur, ut ipso præstante, religionem augere et ejus servis tuitionem debeamus impendere. Tuis igitur, dilecte in Domino fili abbas Gauceranne, justis petitionibus annuentes, beati Martini Athanacense monasterium cui, Deo auctore, præsidet, contra pravorum hominum nequitiam apostolicæ sedis auctoritate munimus: statuimus enim ut Sancti Joannis ecclesia, quam Guido Gehennensis episcopus in sua vobis parochia tradidit, ecclesia etiam S. Romani de Agenta in parochia Sedunensi, item ecclesia de Isiniacho in Anciensis parochia per Ademarum et Pontium episcopos vobis tradita cum pertinentiis suis, cætera etiam quæcunque in præsentî quinta decima indictione, seu concessione pontificum, sive libertate principum, vel oblatione fidelium, legitime ac quiete vestrum monasterium possidet, quo videlicet tempore vestram ecclesiam, disponente Domino, consecravimus; quæcunque etiam in futurum largiente Domino juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat ejusdem cœnobii possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste, datas, suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Lugdunensis archiepiscopi canonica reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate

A cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque extremo in examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Paschalis catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum apud Belnam in manu Joannis, S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecæ, ii Id. Febr., ind. xv, Incarnat. Dominicæ an. 1107, pontificatus autem domni Paschalis II papæ VIII.

CCVI.

Parthenonis Romaricensis et canonicæ Calmosiacensis controversiam adjudicat.

(Anno 1107, Febr. 24.)

[*Martene, Thesaur. Anecd.*, III, 1182.]

PASCHALIS episcopus, servus servorum Dei.

Inter Romaricense monasterium et Calmosiacensem canonicam quæstio diutius agitata de parte fundi in qua eadem canonica sita est, de parte etiam parochialis ecclesiæ Sanctæ Mariæ, quæ communis eatenus videbatur, ad aures nostras sæpe pervenerat, unde nobis opportunum visum est ut utraque pars in nostram præsentiam convenirent. Partem igitur fundi in qua canonica sita est, unde quæstio fuerat, Gisla Romaricensis abbatissa nostris in manibus abdicavit. Cum fundum ipsum integrum ex antiqua datorum possessione ad eosdem canonicos pertinere cognoverat, seque ac sorores suas pro monasterii jure nunquam ulterius de ipsa fundi parte, querelam contra eos controversiamque facturas in conspectu tam nostro quam in fratrum nostrorum et plurimorum circumstantium pollicita est, sic nos eandem fundi partem integram et quietam per baculum ex abbatissæ et sororum manu susceptum, Calmosiacensibus fratribus confirmavimus. Porro de portione decimarum nobis et fratribus nostris visum est, et decretorum pontificalium sententia judicatum, cum sæcularis miles Ecclesiæ res injuste possessas jure dare non potuit, maxime cum iidem fratres donum ipsum post apostolicæ memoriæ Gregorii septimi papæ concilium acceperint, in quo nimirum concilio idem pontifex priorum statuta renovans, decimas aut alias res ecclesiasticas a laicis suscipi vetuit, condonatis his quæ ante id temporis suscepta fuerunt: sic Calmosiacenses fratres partem istam ecclesiæ judicio reliquerunt eidem sane judicio additum est, et ex beati Gregorii sententia definitum, ne de carrucis aut laboribus sive jumentis suis, vel illi parochiali ecclesiæ, vel aliis quibuslibet reddere decimas seu primitias exigantur.

Actum Lingonis, vi Kal. Martii, indictione xvi, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo sexto, præsentibus venerabilibus episcopis Ricardo Albano, Aldone Placentino, Odardo Cameracensi, et R. E. presbyteris cardinalibus, Risone tituli Da-